

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1993, 35, 543

Väärtpaberituru seadus

Vastu võetud 02.06.1993

(õ) 27.11.2008 12:25

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 14. juuni 1993. a otsusega nr 116

I osa

ÜLDSÄTTED

Paragrahv 1. Seaduse reguleerimisobjekt

Käesolev seadus reguleerib väärtpaberituru kutseliste osaliste, emitentide ja investorite tegevust esmas- ja järelturul avalikult ringluses olevate väärtpaberitega.

Paragrahv 2. Väärtpaberituru osalised

(1) Väärtpaberituru kutselised osalised on:

1) väärtpaberibörs - juriidiline isik, kes loob tingimused väärtpaberite ja valuutaga kauplemiseks, nende hinna kujunemiseks ja avalikustamiseks, noteerib avalikult väärtpabereid ja valuutat ning ühendab väärtpaberivahendajaid;

2) väärtpaberivahendaja - juriidiline või füüsiline isik, kes ostab ja müüb väärtpabereid;

3) investeerimisfond - haldava ettevõtte asutatud fond, mis investeerib osatähtede väljaandmisest saadud vahendid haldava ettevõtte vahendusel teiste emitentide väärtpaberitesse.

(2) Emitent on juriidiline või füüsiline isik, kes kehtestatud korras emiteerib väärtpabereid ja kannab sellega kaasnevaid kohustusi investorite ja vahendajate ees.

(3) Investor on juriidiline või füüsiline isik, kes on väärtpaberi omanik või on andnud välja kohustuse osta väärtpabereid.

Paragrahv 3. Väärtpaberiturg

(1) Väärtpaberite esmasturg on väärtpaberite väljalaskmine ja esmaslevitamine. Esmaslevitamine on väärtpaberite märkimine ja müümine esmasinvestoritele.

(2) Väärtpaberite järelturg on väljalaskmisele ja esmaslevitamisele järgnev väärtpaberite ost ja müük.

Paragrahv 4. Väärtpaberi mõiste ja liigid

(1) Väärtpaberi all mõistetakse dokumenti, milles on dokumenteeritud eraõigus sellisel viisil, et selle õiguse maksmapanekuks on tingimata tarvilik nimetatud dokumenti omada. Käesolev seadus ei reguleeri eraõiguse alusel väljaantavate maksevahendite (veksel, tšekk jmt.) käivet.

(2) Väärtpaberid jagunevad:

- 1) omandiõigust tõendavad väärtpaberid (aktsia, investeerimisfondi osatäht jmt.);
- 2) võlakohustust tõendavad väärtpaberid (võlakiri, obligatsioon, hoiuse sertifikaat jmt.);
- 3) ostu- või müügiõigust või -kohustust tõendavad väärtpaberid (optsioonid jmt.).

Paragrahv 5. Väärtpaberijärelevalve

Väärtpaberijärelevalve on riiklik institutsioon rahandusministri valitsemisalas.

II osa

VÄÄRTPABERITE AVALIK VÄLJALASE

Paragrahv 6. Väärtpaberite väljalase

Väärtpaberite väljalase (emissioon) on emitendi ühekordse otsuse alusel väljalastud väärtpaberite kogum. Väärtpabereid võib emitteerida seeriatena või üksikult.

Paragrahv 7. Väärtpaberite avaliku väljalaske mõiste

Väärtpaberite väljalase on avalik, kui väärtpabereid märgitakse ja müüakse investoritele, kelle ring pole eelnevalt nimeliselt kindlaks määratud emitendi otsuses emissiooni korraldamise kohta ning väärtpaberid on väljalaske tingimustega lubatud avalikku ringlusesse.

Paragrahv 8. Väärtpaberite avalik ringlus

Väärtpaberite avalik ringlus on väärtpaberite ost ja müük emitendi poolt eelnevalt nimeliselt kindlaks määramata investorite vahel.

Paragrahv 9. Väärtpaberite avaliku väljalaske registreerimise kohustus

(1) Emitent peab väärtpaberite avaliku väljalaske eelnevalt registreerima Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras väärtpaberijärelevalves.

(2) Väärtpaberijärelevalves registreerimata väärtpaberite avalik väljalase on kehtetu.

Paragrahv 10. Väärtpaberite avaliku väljalaske registreerimise kord

(1) Väärtpaberite avaliku väljalaske registreerimiseks tuleb väärtpaberijärelevalvele esitada avaldus, mis peab sisaldama:

- 1) emitendi nime ja aadressi;
- 2) väärtpaberite liigi, väljalaske suuruse nimiväärtuses ja väärtpaberite avaliku levitamise alguse eeldatava kuupäeva;
- 3) juriidilise isiku nime ja aadressi, kes hakkab (hakkavad) väärtpabereid levitama.

(2) Avaldusele tuleb lisada emissiooniprosept, emitendi põhikirja koopia ja emitendi otsus väärtpaberite väljalaske kohta.

(3) Kui emitent on täitnud kõik registreerimisnõuded, tuleb emissioon 30 päeva jooksul registreerida.

Paragrahv 11. Emissiooniprosept

(1) Pärast emissiooni registreerimist peab emitent avaldama emissiooni kajastava emissiooniprosepti, mis peab olema kättesaadav kõigile sellest huvitatud juriidilistele ja füüsilistele isikutele.

(2) Emissiooniprosept on infoülevaade emitendi majanduslikust olukorrast, väärtpaberite väljalasketingimustest ja muudest investeerimisotsuse tegemiseks vajalikest andmetest.

(3) Emissiooniprosept peab sisaldama kogu vajaliku informatsiooni emitendi ja väärtpaberite väljalaske tingimuste kohta ning audiitori hinnangu.

(4) Emitent peab kõik väärtpaberite esmaslevitamise perioodil emissiooniprospекtis toodud informatsioonis asetleidvad muutused registreerima väärtpaberijärelevalves, avalikult nendest väärtpaberijärelevalve poolt ettenähtud korras teatama ning need investoritele kättesaadavaks tegema.

Paragrahv 12. Avaliku väljalaske väljakuulutamine ja reklaam

(1) Väärtpaberite avalikku levitamist ei tohi alustada varem kui kaks nädalat pärast emissiooni registreerimist ja avalikku väljakuulutamist. Väärtpaberite avaliku väljalaske kuulutab välja emitent Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras. Väljakuulutamisel tuleb teatada esmaslevitamise alguse ja lõpu kuupäev.

(2) Pärast väärtpaberite väljalaske väljakuulutamist võib emitent muuta väljalasketingimusi üksnes väärtpaberijärelevalve loal ja ettekirjutuste kohaselt.

(3) Emissiooni kohta käivat reklaami võib avaldada alles pärast emissiooni avalikku väljakuulutamist. Reklaam tohib sisaldada ainult emissiooniprospекtis kirjasolevat informatsiooni ning peab ühtlasi informeerima üldsust emissiooniprospекti saamise asukohast.

Paragrahv 13. Väärtpaberite tagasiostmise kohustus

Kui emitent muudab väärtpaberite esmaslevitamise perioodil väljalaske tingimusi, on ta kohustatud investoritelt, kes on neid väärtpabereid ostnud, väärtpaberid nende taotlusel väärtpaberijärelevalve poolt määratud tingimustel ja korras tagasi ostma.

Paragrahv 14. Väärtpaberite emissiooni peatamine

(1) Väärtpaberite emissioon peatatakse väärtpaberijärelevalve poolt kehtestatud korras, kui:

1) emissioon on vastuolus kehtivate õigusaktidega või ei ole kinni peetud emissiooniprospекtis esitatud emissioonitingimustest;

2) emissiooni registreerimisel esitatud informatsioon on osutunud ebaõigeaks;

3) laekub informatsioon emitendi tegevuse kohta, mis mõjutab tema väärtpaberite turukonjunktuuri.

(2) Väärtpaberite emissiooni peatamise põhjuste kõrvaldamise järel võib emitent väljalaset väärtpaberijärelevalve loal jätkata.

(3) Väärtpaberite emissiooni võib peatada emitent ise. Sellisel juhul on ta kohustatud hüvitama kõigile investoritele väärtpaberite emissiooni käigus viimaste poolt kantud kulutused ning neile tekitatud kahjud.

(4) Kui emitent loeb väärtpaberite emissiooni peatamist alusetuks, võib ta esitada kaebuse kohtusse. Kaebuse esitamine kohtusse ei peata emissiooni peatamise otsuse rakendamist.

Paragrahv 15. Informeerimise kohustus

(1) Emitent peab esitama väärtpaberijärelevalvele oma finants- ja majandustegevuse aastaaruande koos ettenähtud lisade ja audiitori otsusega.

(2) Emitent peab tagama investoritele võimaluse tutvuda oma finants- ja majandustegevuse aastaaruandega ning teatama sellest väärtpaberijärelevalve poolt kehtestatud korras.

(3) Emitent peab kolme tööpäeva jooksul ametlikult informeerima avalikkust, väärtpaberijärelevalvet ja börse, kus tema väärtpabereid noteeritakse, kõikidest järgmistest muudatustest:

1) emitendi pangaarve blokeerimine;

2) emitendi pankroti väljakuulutamine või tema suhtes majandustegevusest tulenevate sanktsioonide rakendamine;

3) põhitegevuse alustamine, selle edasilükkamine, lõpetamine või põhitegevusala muutmine;

4) kohtuprotsessi algatamine emitendi vastu.

(4) Kui käesoleva paragrahvi 3.lõikes nimetatud muudatuste kohta avaldatud informatsioon osutub ebatäpseks ja see ebatäpsus võib mõjutada väärtpaberite hinda ning neist saadavat tulu, on emitent kohustatud kahe tööpäeva jooksul pärast ebatäpseks osutunud informatsiooni avaldamist avaldama sellega vähemalt samaväärsel alusel (tiraaz, levimus, silmatorkavus jmt.) täpsustava õiendi.

Paragrahv 16. Vastutus informatsiooni õigsuse eest

Emitent vastutab väärtpaberite väljalaske kohta esitatud või avaldatud informatsiooni õigsuse eest seaduses ettenähtud korras.

Paragrahv 17. Investorite võrdne informeerimine

Emitent ja väärtpaberivahendajad peavad väärtpaberite esmas-levitamisel andma kõikidele potentsiaalsetele investoritele informatsiooni võrdsetel alustel.

III osa

TOIMINGUD VÄÄRTPABERITEGA

Paragrahv 18. Väärtpaberituru kutseliste osaliste tegevuse litsentsimine

- (1) Väärtpaberituru kutselistel osalistel peab olema vastav tegevuslitsents.
- (2) Väärtpaberituru kutselistele osalistele tegevuslitsentside taotlemine, väljaandmine ja väljaantud litsentside tühistamine toimub Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.
- (3) Litsentsitaotluses peavad sisalduma andmed isikute kohta, kes hakkavad litsentsitavat tegevust juhtima ja selle eest vastutama, andmed nende erialase ettevalmistuse ning eelneva tegevuse kohta rahanduses ja majanduses.

Paragrahv 19. Litsentsi väljaandmisest keeldumine

Käesoleva seaduse paragrahv 18 1.lõikes nimetatud litsentsi ei anta:

- 1) füüsilisele isikule, kellel puudub vastav erialane ettevalmistus;
- 2) juriidilisele isikule, kellel puuduvad võimalused vastava arvu erialase ettevalmistusega ja litsentsitud spetsialistide rakendamiseks;
- 3) taotlejale, kellel puuduvad väärtpaberijärelevalve poolt kehtestatud nõuetele vastavad tööruumid;
- 4) taotlejale, kellele antud litsents on tühistatud käesoleva seaduse paragrahv 20 alusel;
- 5) taotlejale, kelle puhul ei ole täidetud muud käesoleva seadusega või käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuded.

Paragrahv 20. Litsentsi tühistamine või kehtivuse peatamine

- (1) Väärtpaberituru kutselise osalise tegevuslitsents tühistatakse, kui:
 - 1) ei ole järgitud litsentsi andmisel kehtestatud tingimusi;
 - 2) ettenähtud tähtaja jooksul ei ole täidetud väärtpaberijärelevalve poolt käesoleva seaduse või sellest tulenevate muude õigusaktide alusel tehtud ettekirjutusi;
 - 3) väärtpaberituru kutseline osaline on kaotanud usalduse.
- (2) Väärtpaberijärelevalve võib litsentsi tühistamise põhjuseks olevate puuduste kõrvaldamise ajaks litsentsi kehtivuse peatada.

Paragrahv 21. Väärtpaberitehingud börsil ja väljaspool börsi

- (1) Väärtpaberitehinguid võib sooritada väärtpaberivahendajate kaudu. Börsil teostatakse tehinguid ainult vahendajate kaudu.
- (2) Väljaspool börsi sooritatakse tehinguid väärtpaberitega väärtpaberijärelevalve poolt kehtestatud nõuetele vastavates tööruumides.
- (3) Kõik väärtpaberituru kutselised osalised peavad edastama informatsiooni börsinimekirjadesse kantud väärtpaberitega sooritatud tehingutest börsidele, kus neid väärtpabereid noteeritakse.

Paragrahv 22. Väärtpaberitehingute registreerimine

Emitent, emitendi lähikondne ja väärtpaberivahendaja peavad registreerima kõik oma tehingud väärtpaberitega hiljemalt kolme tööpäeva jooksul Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras asutatud registris. Informatsioon tehingute tingimuste kohta (välja arvatud väärtpaberi ostja, müüja ja vahendaja nimi, kui nad ei ole emitendi lähikondsed) ei ole ärisaladuseks.

Paragrahv 23. Emitendi lähikondsete väärtpaberitehingud

(1) Käesolevas seaduses käsitatakse emitendi lähikondsetena, kes peavad oma tehingutest käesoleva paragrahvi 2.lõikes ettenähtud korras teatama, järgmisi isikuid:

1) juriidiline isik, kelle aktsiaid on emitendil koguses, mis annab talle üle 10% häälest, või kellel on emitendi aktsiaid koguses, mis annab talle üle 10% häälest;

2) füüsiline isik, kellel on emitendi aktsiaid koguses, mis annab talle üle 5% häälest;

3) käesoleva lõike punktis 2 nimetatud isiku sugulased, kellel on pärimisõiguse alusel õigus esineda esimese ja teise ringi pärijatena;

4) isikud, kes täidavad või on viimase kuue kuu jooksul täitnud emitendi ülesandeid, mis võimaldavad juurdepääsu tema konfidentsiaalsele informatsioonile (audiitorid, konsultandid jt.);

5) väärtpaberijärelevalve töötajad.

(2) Emitendi lähikondsed peavad teatama tehingutest nende valduses olevate väärtpaberitega, mille kohta nad informatsiooni omavad, väärtpaberibörsile, kus need väärtpaberid on noteeritud, ja emitendile hiljemalt kolme tööpäeva jooksul pärast tehingut.

Paragrahv 24. Tehingute keeld

Väärtpaberituru kutselistel osalistel või nende töötajatel, kes vahetult tegelevad emitendi väärtpaberitega, ei ole õigust isiklikult või vahendajate kaudu sooritada mingeid tehinguid nimetatud väärtpaberitega.

IV osa

VÄÄRTPABERITURU JÄRELEVALVE

Paragrahv 25. Väärtpaberituru kontroll

(1) Väärtpaberituru kontrollimise eesmärgiks on investorite huvide ja õiguste kaitse.

(2) Väärtpaberituru kõigi kutseliste osaliste tegevust kontrollib Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras väärtpaberijärelevalve.

(3) Vabariigi Valitsusel on õigus allutada väärtpaberijärelevalve kontrollile ka teisi väärtpaberituruga seotud organisatsioone.

Paragrahv 26. Õigusaktide täiustamise ja muutmise ettepanekud

Väärtpaberijärelevalvel on õigus teha rahandusministrile ettepanekuid õigusaktide täiustamiseks ja muutmiseks.

Paragrahv 27. Aruannete ja andmete esitamine

Emitendid ja väärtpaberituru kutselised osalised on kohustatud esitama väärtpaberijärelevalvele tema nõudmisel lisaks statistikaseaduse alusel esitatavatele aruannetele ja andmetele muid oma tegevust iseloomustavaid andmeid.

Paragrahv 28. Vaidluste lahendamine

Väärtpaberituru kutseliste osaliste ja emitentide ning väärtpaberijärelevalve vahelised vaidlused lahendatakse õigusaktides kehtestatud korras.

V osa

LÕPPSÄTTED

Paragrahv 29. Vastutus käesoleva seaduse rikkumise eest

Käesoleva seaduse rikkumise eest kannavad rikkumises süüdi olevad isikud kriminaal- ja haldusõiguslikku vastutust.

Paragrahv 30. Seaduse rakendamine

Käesoleva seaduse jõustumisel tuleb tegutsevatel väärtpaberituru kutselistel osalistel viia oma tegevus ja dokumentatsioon vastavusse käesoleva seadusega 1993. aasta 1. novembriks.

Riigikogu esimees Ü. Nugis

Õiend

Akti metaandmetesse lisatud avaldamise andmed, väljakuulutamise mäрге ja parandatud vorming.